

Опис курсу

Навчальна дисципліна «Моделювання та прогнозування соціальних процесів».

Навчальна дисципліна зорієнтована на засвоєння студентами необхідного обсягу знань наукового та прикладного спрямування у сфері соціального моделювання та прогнозування, що закладає основи аналітичного та системного мислення при розгляді суспільних явищ та процесів різного ступеня складності. Студенти повинні чітко уявляти місце та призначення моделювання та прогнозування в сучасному глобалізованому суспільстві; вміти аналітично підійти до всебічного розгляду часових тенденцій змін досліджуваних явищ з урахуванням відповідних інформаційних показників та індикаторів; орієнтуватися щодо концептуальних понять, теорій, парадигм та методів у сфері соціальної прогностики; чітко уявляти проблематику верифікації соціальних прогнозів у соціологічних дослідженнях, зокрема з урахуванням експертних оцінок та опитувань; діагностувати полікризові явища у суспільстві на основі використання новітніх соціоінженерних та соціально-технологічних підходів.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів базових знань стосовно теорії та практики моделювання соціальних процесів, що базується на знанні базових принципів прогностики як науки та соціально-прогностичних дослідженнях у різних сферах суспільного життя.

Завдання курсу:

- чітко уявляти місце та призначення моделювання та прогнозування в сучасному глобалізованому суспільстві;
- аналіз специфіки соціальних процесів та оцінка можливостей їхнього моделювання та прогнозування;
- ознайомлення студентів з основними концептуальними поняттями, теоріями та парадигмами у сфері соціальної прогностики;
- ознайомлення з основними методами моделювання соціальних процесів та методикою побудови соціальних прогнозів;
- розглянути систему індикаторів та показників, що використовуються для побудови соціальних прогнозів та їх верифікації;
- висвітлення актуальних проблем прогностного характеру в умовах сталого розвитку та полікризових явищ глобального характеру.

Основна література:

1. Безпалько О.В. Соціальне проектування: навч. посібник / О. В. Безпалько // Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, Ін-т психології та соц. педагогіки. – К. : [б. в.], 2010. – 127 с.
2. Величко О. М., Коломієць Л. В., Гордієнко Т. Б., Шевцов А. Г., Карпенко С. Р., Габер А. А. Групове експертне оцінювання та компетентність експертів / За загал. ред. д-ра техн. наук Величка О. М. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 286 с.
3. Глобалізація та регіоналізація як вектори розвитку міжнародних економічних відносин : колективна монографія / кол. авт.; за ред. О. А. Довгаль, Н. А. Казакової. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. – 540 с.
4. Дерев'янка С. М., Матвієнків С. М. Політичне прогнозування: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Вид-во ПНУ ім. В. Стефаника, 2022. 146 с.
5. Матвієнко В.Я. Прогностика / В. Матвієнко. – К.: Українські пропілеї, 2000. – 484 с.
6. Прогнозування соціально-економічних процесів : навчальний посібник / Т. С. Клебанова,

- В. А. Курзенев, В. М. Наумов та ін. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 656 с.
7. Психологічне забезпечення прогнозування соціальних процесів: монографія / О. Суший (наук. ред.) ; авт. кол.: Т. Данилова, В. Жовтянська, О. Кухарук, О. Малхазов, О. Суший ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2023. – 171 с.
 8. Соціальні технології: заради чого? яким чином? з яким результатом? / Наук. ред. В. І. Подшивалкіна. – Одеса: Одеський національний університет імені І. Мечникова, 2014. – 546 с.
 9. Шваб К. Четверта промислова революція. Формуючи четверту промислову революцію / пер. з англ. Климчук Н., Лебеденко Я. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2019. – 416 с.
 10. The Global Risks Report 2023 18th Edition, URL: https://3.weforum.org/docs/WEF_Global_Risks_Report_2023.pdf

Додаткова література:

1. Войтович Р.В. Вплив глобалізації на систему державного управління (теоретико-методологічний аналіз) : Монографія / За заг. ред. д-ра філос. наук, проф. В.М.Князєва. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – 680 с.
2. Гаврилишин Б.. До ефективних суспільств: Дороговкази в майбутнє: доп. Римському Клубові / Б. Гаврилишин; упоряд. В. Рубцов. – Вид. 3-тє, допов. – К.: Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2009. – 248 с.
3. Глобалізація: світова економіка та українські реалії: монографія. / Горбач Л.М., Плотніков О.В. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. – 224 с.
4. Зелінський М.Ю. Соціальна прогностика як наука: особливості становлення і розвитку / М.Ю. Зелінський // Філософські проблеми гуманітарних наук. – 2004. – № 1-2.
5. Кулявець В.О. Прогнозування соціально-економічних процесів: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2009. – 194 с.
6. Міжнародні системи і глобальний розвиток : Підручник. / Кер. авт. колективу О. А. Коппель; за ред. Л. В. Губерського, В. А. Манжолі. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 606 с.
7. Міхно, Н.К. Посібник до вивчення курсу «Соціальне прогнозування» [Текст] / Н.К. Міхно. – Д. – 2015. – 26 с.
8. Моделювання міжнародних відносин : навч. посіб. / Р. В. Вовк. – К. : Знання, 2012. — 246 с.
9. Планування та прогнозування в умовах ринку: Навч. посіб. / Під ред. д.ф.н. проф. В.Г. Воронкової. – К.: ВД «Професіонал», 2016. – 608 с.
10. Романенко О. Я. Футурологія та прогностика як способи інституціоналізації наукового прогнозування соціального майбутнього / О. Я. Романенко // Нова парадигма. – 2014. - Вип. 121. – С. 32-43.
11. Сапелкіна О. В., Чепурко Г. І. Емпірична соціологія: курс лекцій. – Львів: Простір-М, 2018. – 268 с.
12. Чупрій Л.В. Моделювання та прогнозування соціальних процесів. Навчально-методичний комплекс. – К.: НАУ, 2016. – 40 с.
13. Шевченко О. Глобальні виклики сучасності: проблема класифікації та пріоритетизації / О. Шевченко // Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. – 2017. – № 1. – С. 137-153.
14. Шиделко А. В. Соціальні проблеми сучасного суспільства: курс лекцій для студентів гуманітарного факультету / А. Шиделко. – Львів : В-во УКУ, 2013. – 67 с.

Інтернет-джерела:

1. Горбатенко В. Аналіз майбутнього та його роль в управлінні соціально-політичними процесами, URL: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/11743/03-Gorbatenko.pdf?sequence=1>
2. Зражевська Н. І., Зражевський С. Ф.. Футурологія суспільства і медіа культура, URL: [file:///C:/Users/HP/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/obdr_2015_1_10%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/HP/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/obdr_2015_1_10%20(1).pdf).
3. Пінчук В. Особливості застосування соціально-політичного прогнозування в системі державного управління в Україні, URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Pinchuk.pdf>.
4. Сіденко В.Р. Нові глобальні виклики та їх вплив на формування суспільних цінностей, URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2014/01/7-21__no-1__vol-48__2014__UKR.pdf.
5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, URL: <http://nbuv.gov.ua/>.
6. Інститут соціології Національна академія наук України, URL: <https://i-soc.com.ua/>
7. Журнал «Соціологія: теорія, методи, маркетинг» URL: <http://stmm.in.ua/>
8. [Журнал «Український соціум»](https://ukr-socium.org.ua/uk/) URL: <https://ukr-socium.org.ua/uk/>
9. Вісник Львівського університету Серія соціологічна, URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/sociology>
10. Український соціологічний журнал, URL: <https://sau.in.ua/magazine/ukrayinskyj-socziologichnyj-zhurnal/>